

Päivi Kaukoranta (os. Siro)

24.8.1954–7.2.2008

Päivi syntyi kolmen tytön sisarussarjan nuorimmaiseksi Joensuussa 24.8.1954. Hän kävi koulunsa Joensuussa ja kirjoitti ylioppilaaksi Joensuun Yhteiskoulusta, kuten vanhemmat sisarensakin. Kasvuympäristö oli rauhallinen pikkukaupungin puutalomiljöö isoine pihoineen ja naapuruston leikkivereineen. Päivin oppiessa ajamaan polkupyörällä piha kävi pieneksi ja mieli alkoi halata jo tuolloin maailmalle. Pyöriteitä ei vielä ollut ja jalkakäytävätkin olivat kapeita. Niinpä Päivi sai luvan ajaa kotikorttelia ympäri sillä ehdolla, että kääntyisi aina oikealle. Tällä tavoin hän olisi palannut aina automaattisesti kotiportille. Pian Päivi nähtiinkin letit liehuen ajelemassa Joensuun pääkatua ja taitavasti ryhmittyen kääntymässä – vasemmalle. Päivi oli siis itsenäinen ja toisinaan vähän itsepäinenkin kulkija pienestä pitäen.

Kouluiässä musiikki tuli Päiville tärkeäksi ja rakkaaksi harrastukseksi. Joensuun yhteiskoulussa oli opettajana musiikkitirehtööri Väinö Viitasalo, jonka leppoisa ja tärkeilemätön tyyli sai murrosikäiset maailmanparantajatkin kiinnostumaan klassisesta musiikista. Koulusta sai lainasoittimen, joka sitten vaihtui omaan, kun innostus jatkui. Päivi valitsi soittimekseen klarinetin. Muutaman vuoden ajan olohuoneen nurkassa seisojaksi myös kontrabasso, joka ei ollut itsestään selvä valinta murrosikäiselle tytölle, jonka sormet töintuskin ylettyivät oteleaudan yli. Musiikkiharrastus toi myös tiiviin ystäväpiirin sekä kotikaupungista että muualta. Kesäiset musiikkileirit olivat paitsi oiva mahdollisuus opiskella ja kartuttaa soittotaitoa etevien opettajien johdolla myös sosiaalisia tapahtumia. Erityisesti Kuhmon leirien myötä syttyi rakkaus kamarimusiikkiin. Päivi olikin uskollinen Kuhmon kamarimusiikkijuhlien kävijä ja haaveili vielä vähän ennen kuolemaansa tulevan kesän konserteista.

Musiikin kauneuden lisäksi Päivi näki myös maailman kauneuden. Puolisonsa Juhanan kanssa tehdyt matkat suuntautuivat lähes kaikkiin maapallon kolkkiin. Varsinkin Afrikan monimuotoinen luonto ja erilaiset kulttuurit olivat tutkimusmatkailijan mieluisimpia kohteita.

Päivi valitsi lääkärin uran, ehkä sisartensa esimerkistä, mutta todennäköisemmin siitä huolimatta. Päivi valmistui lääkäriksi Oulun yliopistosta vuonna 1981 ja pian valmistumisen jälkeen aloitti työskentelyn Oulun yliopiston anestesiaklinikalla. Anestesiologian erikoislääkärin oikeudet Päivi sai vuonna 1987.

Työssäkin Päivi oli rohkea oman tien kulkija, joka reilusti ja arkailematta kertoi oman mielipiteensä. Itsevarmaa ja määrätietoista tekijää oli joskus vaikea lähestyä, mutta turhaan arkailuun ei kuitenkaan ollut mitään syytä. Rohkaistuttuaan kysyjä sai aina asiantuntevan vastuksen. Lääkärinä Päivi paneutui kaikella tarmolla niihin alueisiin, joita hän piti tärkeinä. Päivi edusti monille apulaislääkäreille esikuvaa anestesiologin roolista akuuttilääketieteessä. Hän oli niitä kollegoita, joiden apua tarvittiin silloin kun potilaan tila vaati rautaista osaamista. Päivin neuvot olivat usein tarpeen päivystysajan vaikeina tunteina. Hätätilanteissa moni muistaa Päivin istumassa rauhassa leikkaussalissa jalat koholla tuolin päällä punasolupesuria käytellen ja samalla havainnoiden kaikki salin tapahtumat.

Sydänanestesiologia liittyi Päivin elämään hyvin keskeisesti. Hän oli pätevä klinikkoo ja mukana sydänkirurgisissa toimenpiteissä noin 15v ajan 1980-luvun puolivälistä alkaen. Päivi väitteli vuonna 1997. Päivin sydänlihaksen suojauskeinoja kuten kardioplegian eri lämpötiloja ja annostelureittejä sekä sydänlihaksen esialtistusta iskemille käsittelevä tutkimustyö oli urauurtavaa. Hän

ei kuitenkaan pitänyt omista saavutuksistaan suurta meteliä eikä halunnut olla keskipisteenä. Koko tutkimustyöpanoksesta suurin osa kosketti sydänkirurgisia potilaita. Yhteensä 15 julkaisua kaikista 18:sta liittyy sydänanestesiologiaan, sydänkirurgiaan ja sydänkirurgisten potilaiden tehohoitoon.

Päivi jatkoi tutkimustyötään ohjaajan ominaisuudessa. Hän oli tutkimustyössäänkin luova ja innovatiivinen. Lisäksi hän toimi aktiivisesti Suomen Anestesiologiyhdistyksen Sydänanestesia-jaoksen Oulun edustajana ja jaoksen puheenjohtajanakin muutamia vuosia.

Sydänleikkaussalialijoilta Päivistä on monia hauskoja muistoja. Suorasukaisena ihmisenä hän aika ajoin ajautui kiistoihinkin erityisesti sydänkirurgien kanssa. Hän saattoi joskus lempeästi puristaa linjapihdillä kirurgia akillesjänteestä, jos ei muuten saanut tahtoansa perille. Hänen useita lausahduksiaan on taltioituna sydänsalien mietelausevihkoon. Vihkosta löytyi Päivin toteamuksena 28.8.1989 ”Naiset pitävät yksinkertaisista asioista – kuten miehistä”.

Sydänanestesiologian uran lisäksi Päivi teki merkittävän päivätyön sekä ensihoidossa että tehohoidossa. Ensihoitotoiminnasta muodostui hänen lempilapsensa. Hän nautti siitä työstä kaikesta sydämestään ja oli mukana fyysisesti vaativissa tehtävissä. Päivi osallistui ahkerasti erilaisiin ensihoidon harjoituksiin, sellaisiinkin joihin moni ei pystyisi. Ensihoidossa Päivi teki paljon vapaaehtoista työtä SEPEn tuki ry:n hyväksi. Useasti hänet saattoi nähdä erilaisilla messuilla keräämässä varoja SEPE-toiminnalle. Opetus ja koulutus olivat Päiville tärkeitä asioita. Apulaisopettajana toimimisaan hän nosti akuuttilääketieteen opetuksen tärkeäksi osaksi Anestesiaklinikassa annettavaa lääketieteen perusopetusta. Päivi on lisäksi ollut laajasti kouluttamassa sairaankuljetuksen toimijoita. Hänen mielestään ensihoitolääkärin tärkein tehtävä oli sairaankuljettajien ja ensihoitajien kouluttaminen sekä ohjaaminen työtehtävien aikana.

Klinikassa Päivi teki raskaita päivystyksiä valittamatta ja vieläpä innolla. Päivi ei valittanut työn paljoutta vaikka fyysisiä vaivojakin alkoi jo olla. Hän oli aina valmis ottamaan ylimääräisiä päivystyksiä. Palatessaan sairausloman jälkeen töihin ennen vakavan sairautensa paljastumista hän halusi heti ottaa ensihoitopäivystysvuoron. Se vuoro jäi hänen viimeisekseen. Teho-osaston osastonsihteereiden iloksi hän teki hoitoyhteenvedot ja moninaiset todistukset pyytämättä ja purki osastoille kertyneet paperityöt jotka meiltä muilta olivat jääneet tekemättä.

Päivin kanssa vietetty aika ei ollut tylsää. Kuhmon kamarimusiikkijuhlissa Päivin asiantunteva musiikin (ja esittäjien) kommentointi sai välillä nauruhermot kutisemaan. Ystävät saivat myös nauttia Päivin gastronomisista taidoista ja naurua ruokapöydän ääressä riitti. Alkeellisissa mökiolosuhteissakin Päivin myötävaikutuksella saatiin nauttia loistavasta ruoasta ja juomasta. Mustasta kirjasta löytyivät reseptit tilaisuuteen kuin tilaisuuteen.

Tieto Päivin vakavasta sairaudesta tuli marraskuun lopulla 2007. Toiveet syövän pysäyttämistä sammuiivat jo parin kuukauden kuluttua. Tammiukuun lopussa, kun toivo paranemisesta oli mennyt, Päivi surun, murheen ja luopumisen tuskan keskellä keskittyi omaan rationaaliseen tapaansa käytännön asioiden järjestämiseen. Viimeisenä viikkoinaan Päivi kuunteli hänelle rakasta musiikkia ja surun keskellä iloitsi sisartensa, ystävien ja työtovereiden vierailuista ja muistamisista. Päivi nukkui pois vain 53-vuotiaana 7. helmikuuta 2008. Häntä jäivät kaipaamaan aviopuoliso, äiti (joka seurasi tytärtään toukokuussa), sisaret sekä suuri joukko ystäviä ja työtovereita.

Kuolemaansa edeltävänä päivänä Päivi toivoi vielä jäähyväistilaisuuteensa seuraavan Christina Rossettin runon:

LAULU

*Kun olen kuollut, armas,
suruvirttä et laulaa saa,
et hautani kumpua syypressein
tai ruusuin kaunistaa.
Sitä saa vain nurmi kattaa
joka kostuu sateista
ja jos tahdot, minua muista,
ja jos tahdot, unhoita.
Minä en näe varjoja silloin,
en tunne sadettakaan,
satakieltä en kuule, kun se soi
yhä niin kuin tuskissaan.
Ei hämärä nouse, ei laske,
vaan uneni verhoaa,
kenties minä muistaa saatan
ja kenties unhoittaa.
Päiviä muistaen ja muistellen
sisaret, ystävät ja työtoverit*

*Paula Piekkala
Pirkko Siro
Hanna Rautiainen
Tero Ala-Kokko
Vilho Vainionpää*